

ПАЗАРЪТ ВЕАМ – ФИНАНСОВА АЛТЕРНАТИВА ПРЕД ТРАНСПОРТНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Орлин Илиев Колев

okolev@abv.bg

*Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
ул. „Гео Милев“ 158, София 1574
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ*

Ключови думи: ВЕАМ, капиталов пазар, пазар за растеж на малки и средни предприятия, МСП, Комисия за финансов надзор (КФН)

Резюме: В навечерието на 2019г. Комисията за финансов надзор предоставя одобрение на Българска фондова борса – София АД за организиране на нов нерегулиран капиталов пазар, а именно, пазар за растеж на малки и средни предприятия (пазар ВЕАМ – Bulgarian Enterprise Accelerator Market).

ВЕАМ е организиран пазар на ценни книжа на предприятия от сектора на МСП, на които им се предоставя достъп до фондовата борса при облекчени условия за старт на търговия. Водещото предимство за компаниите, решили да набират финансов ресурс чрез ВЕАМ пазарът, е липсата на изискване за изготвяне на проспект, както и неговото одобрение от Комисията за финансов надзор. Основните ограничителни условия пред дружествата са да набират средства до 3 мил. евро и да са с правно организационна форма – акционерно дружество.

Чрез ВЕАМ пазара се открива нова алтернативна възможност за финансиране на малки и средни предприятия чрез публично предлагане пред широка група от инвеститори. Единствено ограничително условие е поставено пред пенсионните фондове, които не могат да инвестират в предприятия, търгувани на ВЕАМ пазара. Предприятията от транспортния отрасъл, както повечето търговски дружества, имат необходимост от финансов ресурс за осъществяване на своите бизнес проекти и начинания. Голяма част от малките и средните предприятия имат ограничен достъп до евтин публично достъпен ресурс, и ВЕАМ пазарът им предоставя добра финансова алтернатива.

Акцентът на статията е представянето на публичното предлагане на „Син карс индустри“ АД и „Дронамикс кепитъл“ АД.

ВЪВЕДЕНИЕ

„Микропредприятията и малките и средните предприятия (МСП) са двигателят на европейската икономика. Те са движеща сила на създаването на работни места и на икономическия растеж, и осигуряват социална стабилност. През 2013г. над 21 милиона МСП са осигурили 88,8 милиона работни места на територията на Европейския съюз. Девет от всеки 10 предприятия са МСП, като МСП създават 2 от всеки 3 работни места. МСП също така стимулират предприемачески дух и иновации в ЕС и са съответно

жизненоважни за насърчаване на конкуренцията и заетостта.“[1]. Това води до логическия извод, че развитието на малките и средни предприятия може да се определи като гръбнак на всяка една успешна икономика. Наличието на малки и средни предприятия е предпоставка за устойчива икономическа и конкурентна среда. Легалната правна дефиниция за МСП е законово представена в чл. 3 от Закона за малките и средни предприятия [2]¹.

За развитието на компании от сектора на МСП изникват редица препятствия и предизвикателства, в т.ч. осигуряването на ресурси от различен характер. За да се развие успешно една бизнес идея, тя се нуждае от различни по вид ресурси като: материални ресурси характеризирани от вида на бизнеса (сграден фонд, машини, съоръжения, транспортни средства и други), човешки ресурси (персонала, обучен за конкретната бизнес среда), ноу – хау (познанието на бизнеса) и не на последно място финансов ресурс. Чрез осигуряването на финансов ресурс, компаниите могат до голяма степен да осигурят и покрият другите видове ресурси.

Малките и средните предприятия имат достъп до различни форми на финансиране, което може да бъде разгледано в три типа:

- Капиталово (дялово) финансиране – основно чрез трипъл еф финансиране (3F Financing), бизнес ангели, фондове за рисков капитал и финансови агрегатори (платформи, които не финансират проекти и бизнеси, а предоставят подкрепа чрез чуждо, не собствено финансиране);
- Заемно финансиране – осигурява се от източници като част от трипъл еф финансиране, бизнес ангели, фондове за рисков капитал и в ограничени случаи банково финансиране²;
- Грантово (безвъзмездно) финансиране – програми за безвъзмездно финансиране на определени сектори, региони или типове предприемачи – например „Инвест София“.

Малките и средните предприятия по своята същност, нямат и не могат да получат достъп до финансиране от широк кръг инвеститори чрез конвенционалния капиталов пазар. В решение на това ограничение, „Българска фондова борса – София“ АД разработи и представи на инвестиционната общност нов капиталов сегмент – ВЕАМ (пазар за растеж на малки и средни предприятия).

Пазарът за растеж на малки и средни предприятия е организиран, неруглиран капиталов пазар ценни книжа на предприятия от сектора на МСП. ВЕАМ се организира и осъществява от „Българска фондова борса – София“ АД, чрез търговската платформа

¹ Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2006 г.) (1) Категорията малки и средни предприятия включва предприятията, които имат:

1. средносписъчен брой на персонала, по-малък от 250 души, и

2. годишен оборот, който не превишава 97 500 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 84 000 000 лв.

(2) От предприятията по ал. 1 малки предприятия са тези, които имат:

1. средносписъчен брой на персонала, по-малък от 50 души, и

2. годишен оборот, който не превишава 19 500 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 19 500 000 лв.

(3) От предприятията по ал. 1 микропредприятия са тези, които имат:

1. средносписъчен брой на персонала, по-малък от 10 души, и

2. годишен оборот, който не превишава 3 900 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 3 900 000 лв.

²² Забележка на автора: Ограничителното условие се дължи на възможността от банково финансиране обезпечено само от дружеството, без личен гарантиращ ангажимент от страна на собствениците и тяхното лично имущество.

на Дойче Бързе - T7[®], която се използва и за основния и алтернативния пазар на борсата.

Пазарният сегмент ВЕАМ е най-новият на българския капиталов пазар, като одобрението от Комисията за финансов надзор за организирането на ВЕАМ пазара е издадено през 2018г., но пазарът осъществява старта на първото си първично публично предлагане (IPO) на 21 януари 2021г., когато се предложи предложен участие в технологичната компания „Биодит“ АД.

Като основни предимства на предприятията, търсещи финансова подкрепа от капиталовия пазар на капиталов сегмент – ВЕАМ (пазар за растеж на малки и средни предприятия) могат да се определят:

- Опростена процедура за емитиране на ценните книжа и листването им на капиталовия пазар на сегмент ВЕАМ;
- Кратки срокове за допускане на капиталовия пазар;
- Популяризиране на компанията – свързано с информиране на инвестиционната общност с компанията, нейната дейност, перспективи за развитие и потенциал за растеж;
- Възможност за достъп до свеж и финансово атрактивен паричен ресурс, без необходимост от обезпечение извън финансираното предприятие и проект;
- Възможност за избор между дялово или заемно финансиране. Дяловото финансиране е чрез издаването на емисия от акции на предприятието. Заемното финансиране е чрез издаването на облигационна емисия;
- Липсата от необходимост от изготвянето и одобряването на проспекта на емисията, които да е одобрен от Комисията за финансов надзор. Изискват се единствено изпълнението на процедури пред Търговския регистър и регистъра на юридически лица с нестопанска цел, Централния депозитар АД и Българска фондова борса – София АД.

Като основните ограничения пред предприятията, търсещи финансова подкрепа от капиталовия пазар на капиталов сегмент – ВЕАМ (пазар за растеж на малки и средни предприятия) могат да се определят:

- Необходимост от правно организационна форма – акционерно дружество;
- Предприятието следва да отговаря на условията за малко или средно предприятие, съгласно чл. 3 от Закона за малките и средни предприятия;
- Задължителна заверка на годишните финансови отчети на предприятието от дипломиран експерт - счетоводител;
- Ограничена възможност за финансиране до 3 000 000 евро.

Към м.07.2022г. на капиталовия сегмент – ВЕАМ (пазар за растеж на малки и средни предприятия) са представени и одобрени за търговия 9 предприятия от различни икономически сектори. От представените предприятия, единствено дружеството Инфинити Капитал АД не е успял да набере планирания размер на финансов ресурс. От това следва, че единствено към това дружество няма инвеститорски интерес и е отразена известна въздържаност от потенциалните инвеститори. Капиталовото дружество „Инфинити Капитал“ АД е единственото предприятие от икономически сектор на „Операции с недвижими имоти“. Другите дружества успяват да покрият планирания размер на предлагането.

Данните за предприятията са систематизирани в Таблица № 1.

Таблица 1

№	Компания	Дата на допускане до търговия	Планиран размер на предлагането (BGN)	Реализиран размер на предлагането (BGN)	Икономически сектор по КИД 2008
1	Биодит АД	21.1.2021	1 000 000	1 000 000	Преработваща промишленост
2	Син Карс Индъстри АД	1.6.2021	2 000 000	2 000 000	Преработваща промишленост
3	ИмПулс Растеж АД	7.7.2021	5 867 400	5 867 400	Професионални дейности и научни изследвания
4	Инфинити Капитал АД	18.10.2021	5 800 000	1 355 516	Операции с недвижими имоти
5	Смарт Органик АД	11.11.2021	5 859 000	5 859 000	Преработваща промишленост
6	Дронамикс Кепитъл АД	2.12.2021	5 867 489	5 867 489	Финансови и застрахователни дейности
7	Ейч Ар Кепитъл АД	15.12.2021	1 478 400	1 478 400	Финансови и застрахователни дейности
8	Уебит Инвестмънт Негуърк АД	6.6.2022	5 867 400	5 867 400	Професионални дейности и научни изследвания
9	Бии Смарт Текнолоджис АД	14.7.2022	1 199 990	1 199 990	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети

Източник: Българска фондова борса – София АД, ВЕАМ – търгуеми инструменти < <https://www.bse-sofia.bg/bg/beam-company>>

На 01 юни 2021г. дружеството Син карс индъстри АД набира публичен ресурс в размер на 2 000 000 лв. Инвеститорите в дружеството са 402 броя. По данни на предприятието, набраният нов акционерен капитал ще се използва за подготовка на производство на товарни електромобили L City. Моделът L City е насочен към пазара на доставки в градска среда. Основните целеви групи, към които е насочен продуктът електромобили L City са фирми за доставки на стоки в гъсто населена градска среда, куриерски фирми и автомобили, използвани от летищни оператори за доставка на багаж, кетъринг и други. Основни характеристики на продукта електромобил L City са батерия 62,2 kWh, Полезен товар до 980 кг, товарен обем 8 м³, максимална скорост 80 км/ч., пробег 265 км, 7 часа до пълно зареждане.

Борсовото представяне на Син кар индустри АД, борсов код SIN е с цена за една акция от 2,47 лв.³ към 01 юли 2021г. и с ясно изразен негативно спадащ тренд и цена за една акция от 0,875 лв.⁴ към 29 август 2022г.[3]

На 02 декември 2021г. дружеството Дронамикс Кепитъл АД набира публичен ресурс в размер на 5 867 489 лв. (представляващо максималния размер на допустимо финансиране 3 000 000.00 EUR, изчислени по фиксинг на БНБ от 1,95583). Първоначално записалите се инвеститори са 1 192 броя. Целта на дружеството Дронамикс Кепитъл АД е разработване и пускане в експлоатация на модел товарен безпилотен самолет, наречен „Черен лебед“, който да може да превозва полезен товар до 350 кг. на разстояние до 2 500 км. До 10 броя дроне ще бъдат управлявани от един оператор, като по този начин ще се осигури оптимизация на човешкия ресурс и други ресурси до 50 % от стандартните оперативни разходи. Целта е да се съчетаят предимствата на въздушния транспорт, изразени в бърза доставка, с ценовото предимство на сухопътния автомобилен транспорт. Чрез своя товарен самолет „Черен лебед“ компанията Дронамикс капитал АД ще може да превозва товар с параметри от 5 л. (0,005 м³) на цена от 5 USD за средна превозна миля, докато конвенционалният авио транспорт отчита средни разходи при същите параметри в размер на 37 USD.[4]

³ Цена при отваряне

⁴ Цена при затваряне

Борсовото представяне на Дронамикс капитал АД, борсов код DRON е с цена за една акция от 1,68 лв.⁵ към 23 декември 2021г. и с ясно изразен нарастващ тренд при цена за една акция от 3,300 лв.⁶ към 29 август 2022г.[5]

ЛИТЕРАТУРА:

- [1] Закон за малките и средни предприятия, Обн. ДВ. бр.84 от 24 Септември 1999г., изм. ДВ. бр.80 от 3 Октомври 2000г., изм. ДВ. бр.92 от 10 Ноември 2000г., изм. ДВ. бр.42 от 27 Април 2001г., изм. ДВ. бр.28 от 19 Март 2002г., изм. ДВ. бр.64 от 23 Юли 2004г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., доп. ДВ. бр.17 от 1 Март 2016г., изм. ДВ. бр.30 от 3 Април 2018г., изм. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020г.;
- [2] Колектив, „Ръководство за потребителя относно дефиницията за МСП“, Служба за публикации на Европейски съюз, <<https://www.sme.government.bg/uploads/2018/02/MSP-presentation.pdf>>, 2015г., ISBN 978 – 92 – 79 – 45298 – 7 (print), ISBN 978 – 92 – 79 – 45323 – 6 (pdf), дата на достъп 07 септември 2022г.;
- [3] Източник: Българска фондова борса – София АД, ВЕАМ – търгуеми инструменти < <https://www.bse-sofia.bg/bg/beam-company>>, дата на достъп 28 август 2022г.;
- [4] Борсов профил Син кар индиъстри АД, <<https://www.investor.bg/companies/view/SIN>>, дата на достъп 29 август 2022г.;
- [5] Презентация Дронамикс капитал ЕАД, < <https://www.karollbroker.bg/fileadmin/files/projects/capital-markets/Dronamics%20IPO/20211125%20-%20DRONAMICS%20Capital%20-%20IPO%20Presentation%20-%20BG.pdf>>, дата на достъп 30 август 2022г.;
- [6] Борсов профил Дронамикс капитал АД, <<https://www.investor.bg/companies/view/DRON>>, дата на достъп 30 август 2022г.

⁵ Цена при отваряне

⁶ Цена при затваряне

BEAM MARKET – A FINANCIAL ALTERNATIVE TO TRANSPORT COMPANIES

Orlin Iliev Kolev

okolev@abv.bg

*Todor Kableskov University of Transport
Sofia, 158 Geo Milev Str.
THE REPUBLIC OF BULGARIA*

Key words: BEAM, capital market, growth market for small and medium enterprises, SMEs, The Financial Supervision Commission (FSC)

Abstract: On the eve of 2019 The Financial Supervision Commission grants approval to the Bulgarian Stock Exchange - Sofia AD for the organization of a new unregulated capital market, namely, a market for the growth of small and medium-sized enterprises (BEAM market - Bulgarian Enterprise Accelerator Market).

BEAM is an organized securities market of enterprises from the SME sector, which are granted access to the stock exchange under reduced conditions for starting trading. The leading advantage for companies that decide to raise financial resources through the BEAM market is the absence of a requirement to prepare a prospectus, as well as its approval by the Financial Supervision Commission. The main restrictive conditions for the companies is to raise funds up to 3 million. euro and have a legal organizational form – a joint-stock company.

Through the BEAM market, a new alternative option for financing small and medium-sized enterprises is opened through a public offering to a wide group of investors. A single, restrictive condition is placed in front of the pension funds, which cannot invest in enterprises traded on the BEAM market. Enterprises from the transport industry, like most commercial companies, have a need for financial resources to implement their business projects and ventures.

A large number of small and medium-sized enterprises have limited access to a low-cost publicly available resource and the BEAM market provides them with a good financial alternative. The highlight of the article is the presentation of the public offering of "Sin Kars Industries" AD and "Dronamix Capital" AD.